

Vrede en vergeving (*Handelingen 4,32-35; Johannes 20,19-31*)

Overweging Beloken Pasen 11 april 2021, Theo Brock

Pasen en Pinksteren vallen niet op één dag, dat is een bekende Nederlandse uitdrukking. Officieel klopt dat, want er zitten precies 50 dagen tussen Pasen en Pinksteren. Maar toch, als we de bijbellezingen van vandaag goed tot ons laten doordringen dan merken we dat vandaag, op deze afsluitende dag van de paasweek, het al een beetje Pinksteren is. In het evangelieverhaal van vandaag blaast Jezus de heilige Geest over zijn leerlingen. Dat die bron van goddelijke inspiratie kan werken, daar is de eerste lezing helder over. Hierin wordt een jonge, vitale Christengemeenschap beschreven. We hoorden: *“Allen die het geloof hadden aangenomen waren eensgezind en bezaten alles gemeenschappelijk”*. In de eerste lezing wordt dus een geïnspireerde gemeenschap geschilderd.

Misschien is het voor ons moeilijk te geloven dat er bij de eerste Christenen een tijd is geweest van echte eenheid, van echte harmonie. Dat kwam wellicht omdat zij nog zo dicht bij die ervaring van de levende Jezus stonden. Zij hadden zijn voorbeeld nog helder voor ogen. Deze levenshouding vinden we vandaag de dag misschien nog terug in kloosters. Kloosters met overwegend bejaarde kloosterlingen, dat dan weer wel. Misschien denken wij al snel, nou dat ideaalbeeld was tweeduizend jaar geleden, de situatie hier en nu in Nijmegen is veel weerbarstiger. Dan kan twijfel ons overvallen. Het is daarom goed dat de evangelielezing van vandaag heel nuchter en realistisch is. Het mag troostend zijn voor ons dat er tussen de leerlingen ook twijfel voorkomt. Vandaag in de persoon van Tomas.

Tomas is een van de twaalf leerlingen, en als wij onszelf ook tot de volgelingen van Jezus rekenen, dan is hij eigenlijk ook een van ons. Met andere woorden die Tomas uit het evangelieverhaal, daar herken ik mezelf in, een mens met twijfel. Twijfel is een heel menselijke eigenschap. We mogen ons overigens met recht afvragen of echt geloof wel betekenis heeft zonder eerlijke twijfel. Het is namelijk een basale menselijke behoefte om te willen weten hoe het zit. Wat weten en geloven we nu eigenlijk? We kunnen niet alles weten, dat staat vast; en we mogen niet zomaar te goedgelovig zijn, dat staat op gespannen voet met onze vrije wil en de verantwoordelijkheid die wij als weldenkend mens dragen. Eerlijke en gezonde twijfel is nodig om elke dag opnieuw ons innerlijk kompas bij te stellen voor wat goed is om te doen, om antwoorden te vinden op nieuwe vragen die deze tijd ons stelt. We mogen dan ook met een gerust hart onze twijfel benoemen.

Tomas was er niet bij die eerste keer toen Jezus verscheen aan zijn leerlingen. Waarom Tomas er niet bij was staat niet beschreven, daar kunnen we alleen maar naar gissen. Duidelijk is dat zijn wereld ingestort was toen Jezus als een misdadiger aan het kruis genageld werd. Misschien was Tomas heel boos op zichzelf en zijn vrienden dat ze gevluht waren toen Jezus gevangen genomen werd. Misschien was Tomas teleurgesteld in God die dat allemaal nog toeliet ook. Misschien wilde hij daarom wel alleen zijn om zijn verdriet te verwerken. Misschien ook lag het niet in de aard van Tomas om als een bang vogeltje achter gesloten deuren troost te zoeken bij vrienden, die de moed niet hadden naar buiten te gaan.

Na een week van afzondering is Tomas weer verenigd met zijn vrienden, die zich overigens nog steeds verschansen achter gesloten deuren. Hij heeft hun wonderlijke verhaal vernomen dat ze Jezus gezien hebben. Maar Tomas blijft bedachtzaam en terughoudend en zegt : Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik geloven. We zouden dit kunnen opvatten als ongelooft. Ik denk echter dat we daarmee Tomas tekort doen. Tomas de twijfelaar wil de echte Jezus ontmoeten met heel zijn

geschiedenis: de Jezus die weldoende rondging maar ook de Jezus die geleden heeft en gestorven is. Het evangelieverhaal wil ons zeggen dat het lijden nooit mag worden weggelaten in het verrijzenisverhaal. Zo bezien is het geloof van de twijfelende Tomas heel doorleefd.

Tomas speelt weliswaar een belangrijke rol in het evangelieverhaal, de hoofdrol is natuurlijk weggelegd voor de verrezen Jezus. Jezus komt Tomas in zijn ongelooft tegemoet. Het werd Thomas gegund om de wonden van Jezus aan te raken. Ook hebben we gelezen dat Jezus binnenkomt terwijl de deuren gesloten zijn. Dat is natuurlijk heel wonderlijk en bijna niet te geloven: door gesloten deuren binnenkomen. Hoe moeten we dit opvatten zonder dit verhaal te sensationeel te maken en zonder afbreuk te doen aan het Paasevangelie? Ik denk dat Jezus verscheen als een transcendente werkelijkheid, als een spirituele inspiratiebron, die van die opgesloten, bange en vertwijfelde leerlingen weer levende mensen maakte. Het evangelieverhaal wil ons duidelijk maken dat een naar inspiratie zoekende mens het mysterie niet kan buitensluiten zoals je ramen kunt sluiten, deuren op slot kunt doen. Eenmaal door zijn Blijde Boodschap geraakt, komt Jezus toch altijd weer bij je binnen, hoe dan ook. Als je wel eens aan Hem gaat twijfelen, staat Hij er plots weer. Laten we daar maar moed uit putten, laten we ons daar maar aan optrekken. Zoals die leerlingen toen.

In het evangelieverhaal horen we de verrezen Jezus zeggen: *Vrede zij u. Vrede zij u*. De vrede die Jezus zijn leerlingen wenst, en dus ook ons toewenst, is een vrede die de dood aankan. In vrede zijn met jezelf en met je lot, met je vreugde en je verdriet; die vrede maakt deuren open. Een mens in vrede overwint zijn angst en is een weldaad voor zijn omgeving. Later in het evangelieverhaal noemt de verrezen Jezus in één adem een ander element dat onlosmakelijk met die vrede verbonden is. We hebben gelezen: *“Nogmaals zei Jezus tot hen: Vrede zij u. Zoals de Vader mij gezonden heeft, zo zend ik u. Ontvang de heilige Geest. Als gij iemand zijn zonden vergeeft, dan zijn ze vergeven, en als gij ze niet vergeeft dan zijn ze niet vergeven”*.

Die twee: vrede en vergeving koppelt Jezus dus aan elkaar. Geen vrede tussen mensen zonder vergeving. Geen vrede tussen de locaties van onze parochie zonder vergeving. En om bij het parlementaire nieuws van afgelopen week te blijven, geen vrede tussen politieke partijen in de Tweede Kamer zonder vergeving. Vrede en vergeving als cement om mensen bij elkaar te brengen, om van elkaars fouten te leren, om zo duurzaam gemeenschap te kunnen zijn.

De opdracht van Jezus om vrede te koppelen aan vergeving is niet gemakkelijk. Echte vrede en echte verzoening kost moeite. Echte vergeving betekent dat we de pijn deels ook zelf dragen en die niet op de ander afwentelen. In de lezingen van vandaag krijgen wij allen de goddelijke opdracht tot vrede en vergeving. En het mooie is, wij als twijfelende mensen van vlees en bloed, worden uitgedaagd het elke dag weer opnieuw te proberen.